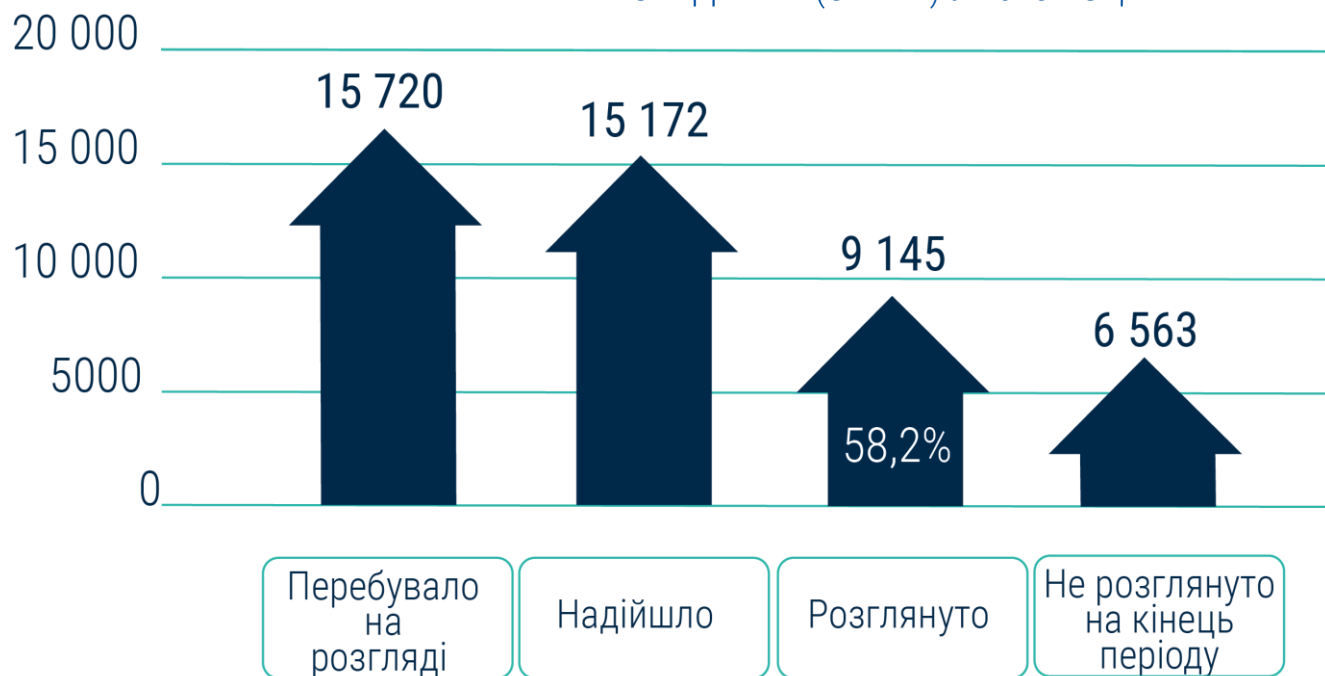

АНАЛІЗ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ КАСАЦІЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ СУДОМ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ У 2018 РОЦІ

У Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду (далі – ККС ВС) упродовж 2018 року **усього на розгляді перебувало** (із урахуванням нерозглянутих за попередній рік) 15,7 тис. процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ). Цей показник становили 3,4 тис. касаційних скарг, заяв про перегляд судових рішень і кримінальних проваджень (справ), переданих з Верховного Суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, і 12,3 тис. нових надходжень до ККС ВС.

НАДХОДЖЕННЯ ТА РОЗГЛЯД ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У 2018 РОЦІ

У ККС ВС відповідно до рішень зборів суддів цього суду № 4 від 8 грудня 2017 року та № 6 від 5 вересня 2018 року діють дві судові палати, правосуддя в яких здійснюють 25 суддів. Відповідно до рішення зборів суддів № 7 від 5 вересня 2018 року у ККС ВС утворено Третю судову палату та визначено відповідно до наявних вакантних посад суддів її кількісний склад.

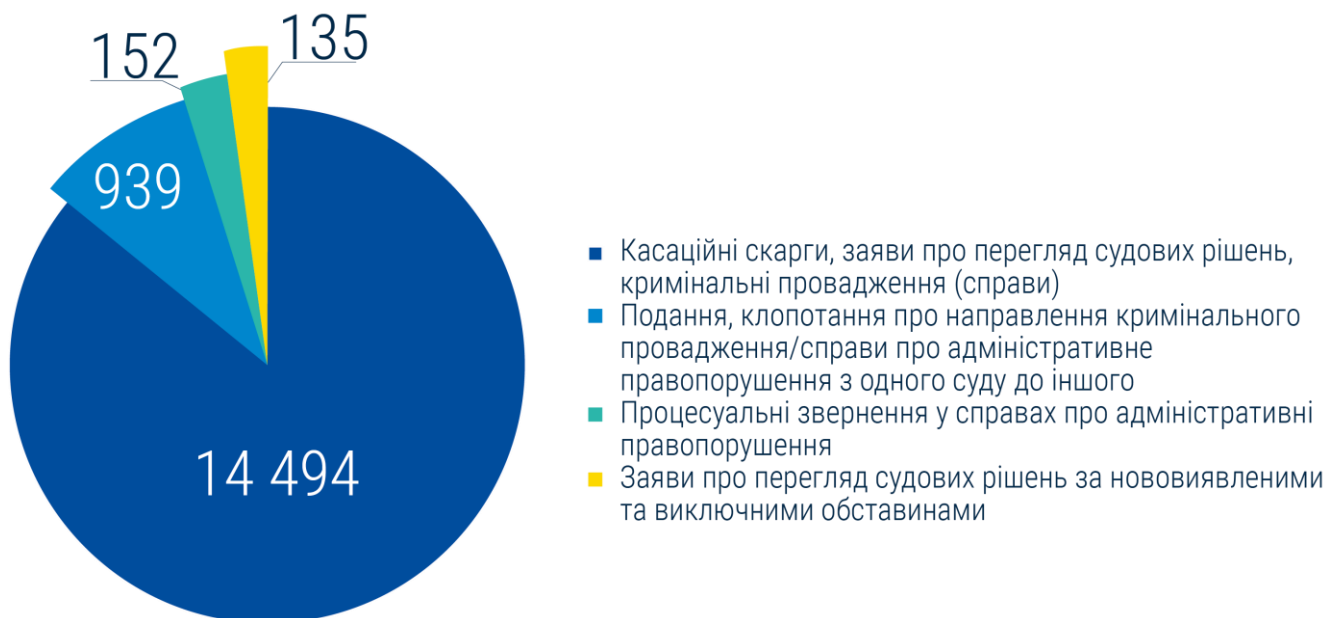
Показник середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень (далі – справ і матеріалів), що перебували на розгляді протягом 2018 року, у розрахунку на кожного працюючого суддю становив 629, із них касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення – 388.

Середньомісячне надходження на кожного фактично працюючого суддю становило 55,2 справ і матеріалів, із них касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення – 35,3.

Серед справ і матеріалів, які перебували на розгляді у ККС ВС, найбільший відсоток становили касаційні скарги, заяви про перегляд судових рішень і справи кримінального судочинства – 92,2 %, або 14,5 тис., із них саме касаційні скарги, заяви про перегляд судового рішення – 61,7 %, або 9,7 тис.

Крім того, на розгляді перебувало 926 подань, клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого; 135 заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами; 165 процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення, із них подань про визначення підсудності – 13.

ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ), ЩО ПЕРЕБУВАЛИ У ПРОВАДЖЕННІ ККС ВС У 2018 РОЦІ

Із загальної кількості **касаційних скарг** на рішення судів першої та апеляційної інстанцій, **заяв про перегляд судового рішення**, що перебували у провадженні (9,7 тис.), визнано неприйнятним кожне друге таке процесуальне звернення.

Із них *повернуто* 2,2 тис. касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення (22,5 % від кількості тих, що перебували у провадженні). Постановлено ухвалу *про відмову у відкритті касаційного провадження* у 2,3 тис. касаційних скарг, заяв про перегляд судового рішення (23,7 %), із них ухвал з мотивованими відмовами у відкритті касаційного провадження – 56,2 % (1,3 тис.).

Відкрито касаційне провадження у 4,7 тис. касаційних скарг (48,4 %). За касаційними скаргами на судові рішення *розглянуто по суті* 3,4 тис. кримінальних проваджень (справ).

Усього у 2018 році суддями ККС ВС **розглянуто справ і матеріалів** (без урахування касаційних скарг, провадження в яких відкрито) – 9,1 тис., або 58,2 % від кількості тих, що перебували на розгляді упродовж періоду, що аналізується.

За результатами розгляду *повернуто* майже кожне сьоме процесуальне звернення – 2,3 тис., або 25,1 % від загальної кількості розглянутих.

Відмовлено у відкритті касаційного провадження або допуску справи до провадження у 2,5 тис. процесуальних зверненнях (26,8 %), або кожному шостому.

Закрито касаційне провадження у 252 касаційних скаргах відповідно до положень статей 432, 440 Кримінального процесуального кодексу України.

Визнано такими, що не підлягають розгляду, 28 (0,3 %) процесуальних звернень.

Розглянуто по суті та здійснено перегляд судових рішень у 4,1 тис. справ і матеріалів (45 %).

РОЗГЛЯД ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗВЕРНЕНЬ І КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У 2018 РОЦІ

На розгляд палати передано 1 кримінальне провадження.

На розгляд об'єднаної палати ККС ВС передано 6 кримінальних проваджень.

На розгляд Великої Палати Верховного Суду передано 16 проваджень, із них 12 кримінальних проваджень та 2 заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами.

Кожний суддя Касаційного кримінального суду щомісяця у середньому (із урахуванням повернутих, відмовлених у відкритті касаційного провадження або допуску справи до провадження, залишених без розгляду процесуальних звернень) **розглянув** по 366 справ і матеріалів.

Станом на 31 грудня 2018 року **нерозглянутими** залишилися 6,6 тис. справ і матеріалів (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець періоду, що аналізується, не здійснено). Крім того, протягом 2018

року кожне четверте процесуальне звернення було залишено без руху і встановлено необхідний строк для усунення недоліків (3,7 тис. касаційних скарг).

Результати касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах)

У 2018 році у касаційному порядку **перевірено судові рішення** у 3,4 тис. кримінальних провадженнях (справах) стосовно 3,5 тис. осіб. Усі судові рішення у касаційному порядку перевірено у судовому засіданні, жодного розгляду в порядку письмового касаційного провадження не здійснено, а касаційний розгляд здійснювався за участю сторін кримінального провадження та інших учасників судового провадження.

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення **залишено без зміни** у 1,8 тис. кримінальних провадженнях (справах) стосовно 2 тис. осіб, або 52,3 % від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення **скасовано** у 1,1 тис. кримінальних провадженнях (справах) стосовно 1,1 тис. осіб, або 32 % від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

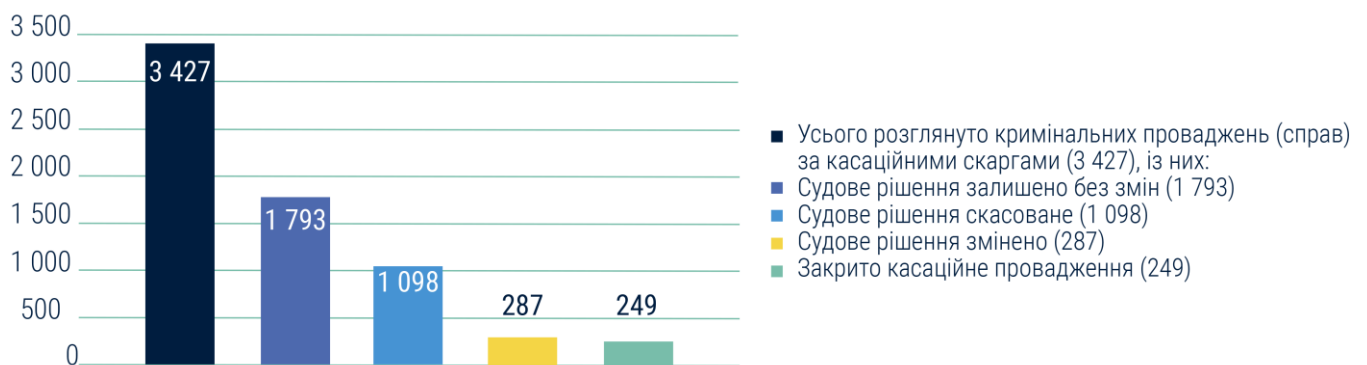
Із них судові рішення **скасовано із закриттям кримінального провадження (справи)** у 16 провадженнях стосовно 16 осіб (1,5 % від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень).

Судові рішення **скасовано із призначенням нового розгляду** у 1,1 тис. кримінальних провадженнях (справах) стосовно 1,1 тис. осіб (98,5 % від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень), у тому числі із призначенням нового розгляду *у суді першої інстанції* – у 77 кримінальних провадженнях (справах) стосовно 104 осіб, *у суді апеляційної інстанції* – у 1 тис. кримінальних провадженнях (справах) стосовно 1 тис. осіб.

Судове рішення **змінено** у 287 кримінальних провадженнях (справах) стосовно 322 осіб, або 8,4 % від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

Касаційне провадження **закрито** у 249 кримінальних провадженнях (справах), або 7,3 %.

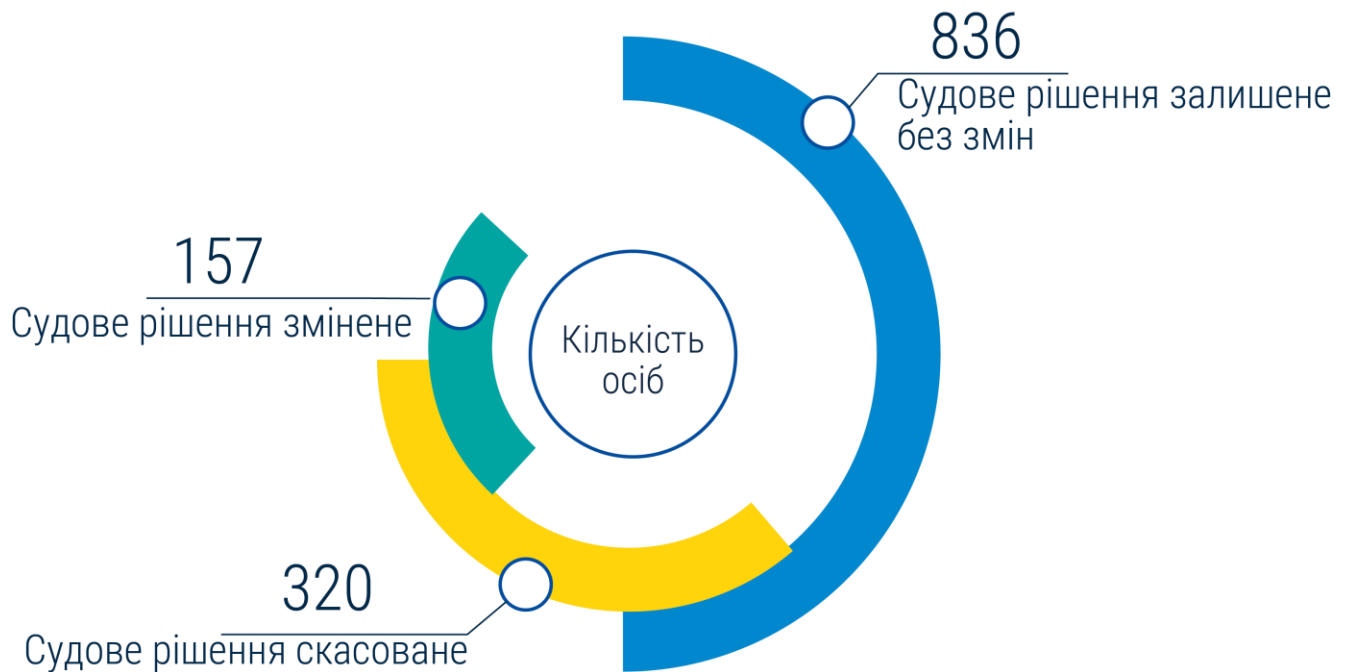
РЕЗУЛЬТАТИ РОЗГЛЯДУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ) У 2018 РОЦІ

У тому числі у касаційному порядку стосовно 1,3 тис. осіб **переглянуто рішення суду першої інстанції, які в апеляційному порядку були залишені без змін**. За наслідками їх перегляду касаційну скаргу задоволено та судове рішення **скасовано** стосовно 320 осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто залишені без зміни в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції, становила 24,4 %. У тому числі судове рішення **скасовано із закриттям кримінального провадження** у справі стосовно 9 осіб, або 2,8 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку скасовано рішення суду першої інстанції. *Із призначенням нового розгляду судове рішення скасовано стосовно 311 осіб (97,2 %), у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – стосовно 56 осіб, у суді апеляційної інстанції – стосовно 255 осіб.*

Змінено судове рішення стосовно 157 осіб, або 12 %.

У задоволенні касаційної скарги відмовлено та судове рішення **залишено без змін** стосовно 836 осіб (63,7 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду першої інстанції).

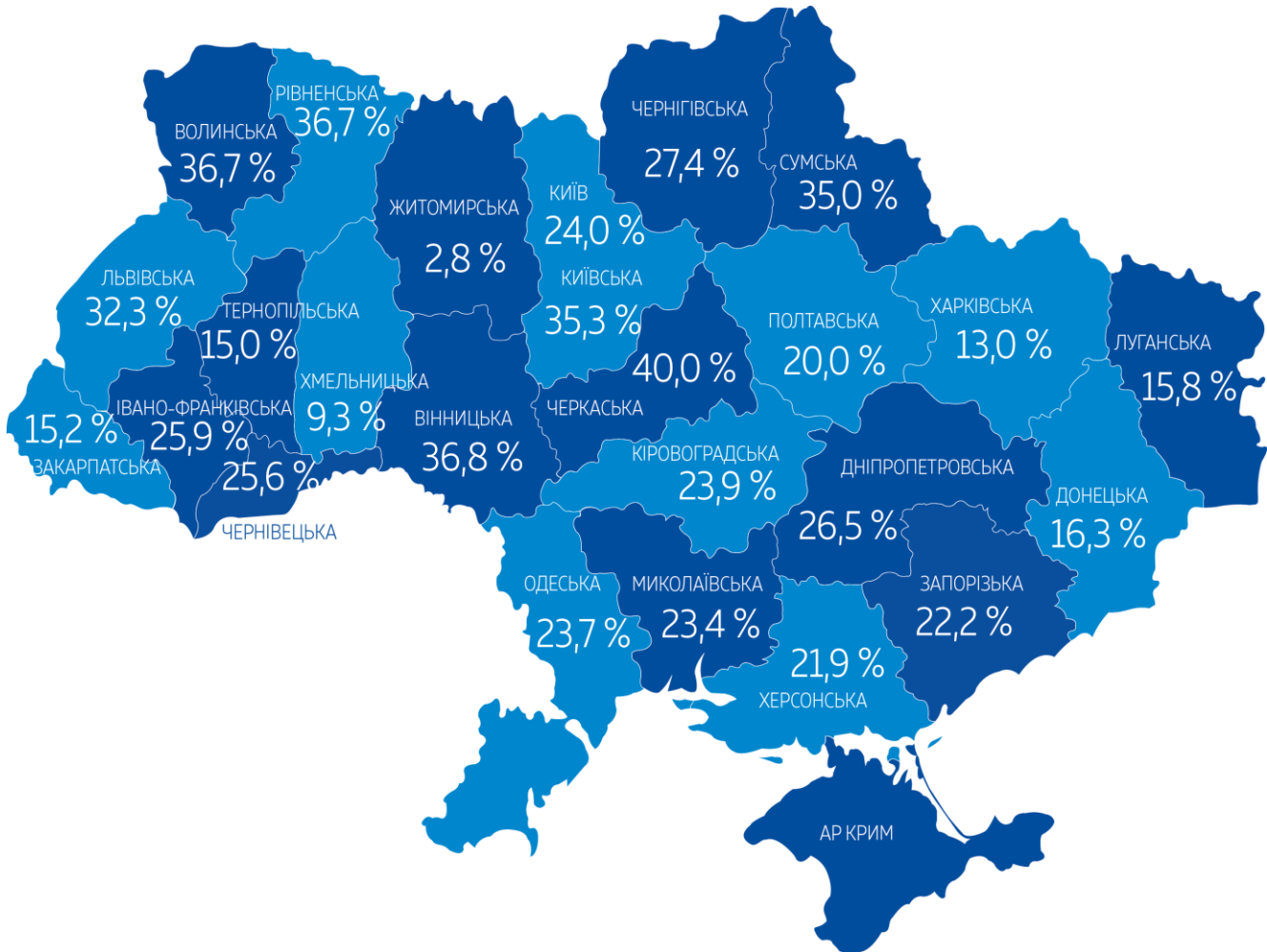

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб¹, стосовно яких *скасовано судові рішення суду першої інстанції*, зафіксовано в судах областей: Черкаської – 40 %, Вінницької – 36,8 %, Волинської та Рівненської – по 36,7 %; найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: Житомирської – 2,8 %, Хмельницької – 9,3 %, Харківської – 13 %.

¹ від кількості осіб, стосовно яких переглянуто рішення суду першої інстанції кожного окремого регіону

СКАСОВАНО У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ СУДОВІ РІШЕННЯ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ У 2018 РОЦІ (ЩОДО ОСІБ)

% ВІД КІЛЬКОСТІ ОСІБ (УСЬОГО), ЩОДО ЯКИХ ПЕРЕГЛЯНУТО СУДОВІ РІШЕННЯ СУДУ ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ КОЖНОГО ОКРЕМОГО РЕГІОНУ

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб, стосовно яких змінено судові рішення суду першої інстанції, зафіксовано в судах областей: Хмельницької – 22,2 %, Херсонської – 21,9 %, Дніпропетровської – 21,4 %, Рівненської – 20 %; найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: Черкаської – 2,2 %, Київської – 2,9 %, Сумської та Тернопільської – по 5 %, Донецької – 8,2 %.

Також у касаційному порядку переглянуто судові рішення стосовно 2,2 тис. осіб, щодо яких в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції було змінено або скасовано. За наслідками їх перегляду касаційну скаргу задоволено та судові рішення скасовано стосовно 813 осіб; їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто змінені або скасовані в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції, становила 37,2 %. У тому числі судові рішення

скасовано із закриттям кримінального провадження у справі стосовно 7 осіб (0,9 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку скасовано рішення суду апеляційної інстанції). Із призначенням нового розгляду судові рішення скасовано стосовно 806 осіб (99,1 %), у тому числі із призначенням нового розгляду у суді першої інстанції – стосовно 48 осіб, у суді апеляційної інстанції – стосовно 758 осіб.

Змінено судові рішення стосовно 165 осіб (7,5 %).

У задоволенні касаційної скарги відмовлено та судові рішення **залишено без змін** стосовно 1,2 тис. осіб (55,3 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто рішення суду апеляційної інстанції, постановлені щодо рішень суду першої інстанції).

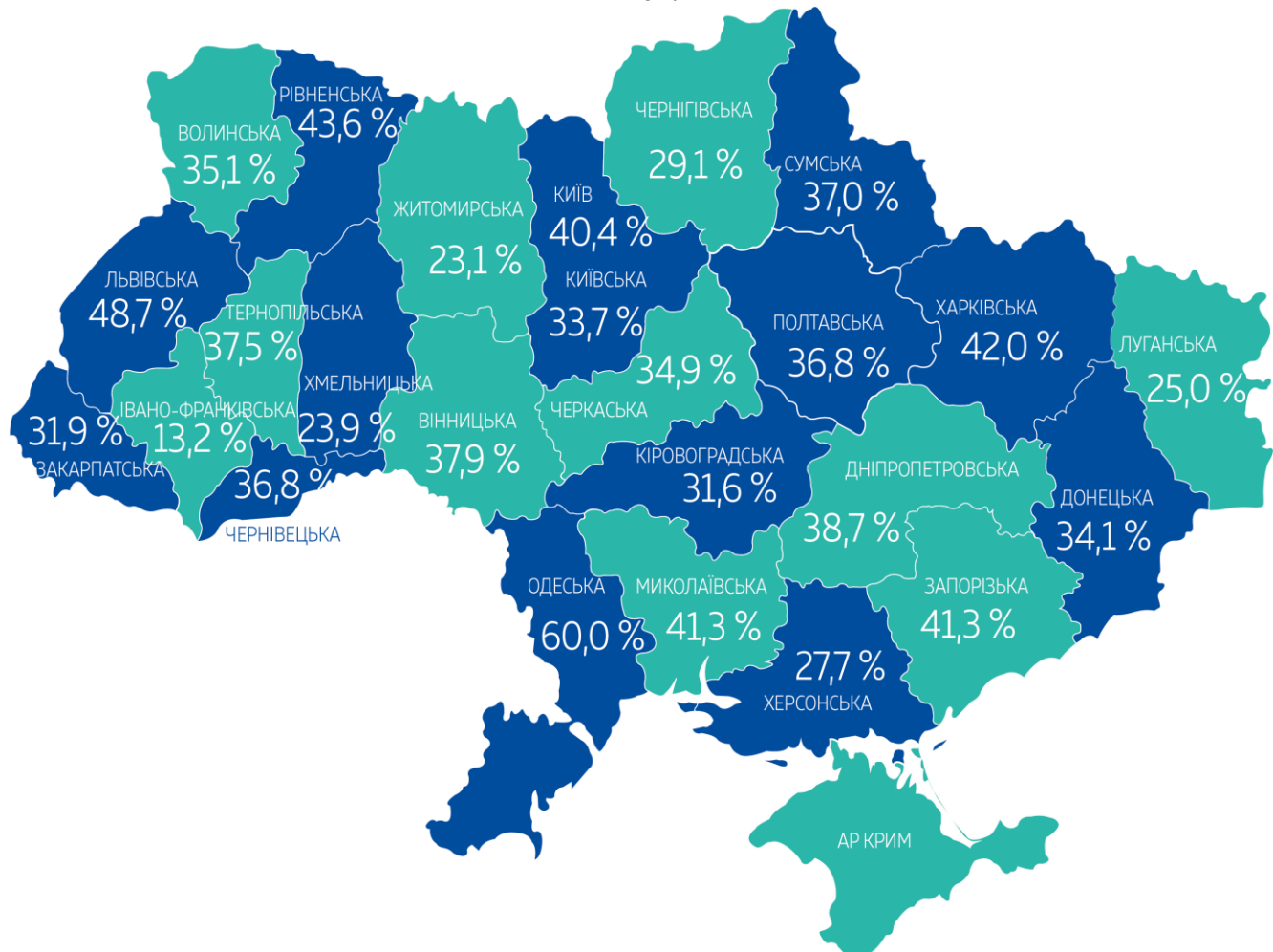
Найбільший відсоток осіб², щодо яких за результатами розгляду касаційних скарг скасовано судові рішення апеляційних загальних судів, ухвалені ними в апеляційному порядку, відмічався в судах областей: Одеської – 60 %, Львівської – 48,7 %, Рівненської – 43,6 %, Харківської – 42 %; найменший відсоток таких осіб

² від кількості осіб, стосовно яких переглянуто рішення суду апеляційної інстанції кожного окремого регіону

зафіксовано в судах областей: Івано-Франківської – 13,2 %, Житомирської – 23,1 %, Хмельницької – 23,9 %.

СКАСОВАНО У КАСАЦІЙНОМУ ПОРЯДКУ СУДОВІ РІШЕННЯ СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ У 2018 РОЦІ (ЩОДО ОСІБ)

% ВІД КІЛЬКОСТІ ОСІБ (УСЬОГО), ЩОДО ЯКИХ ПЕРЕГЛЯНУТО СУДОВІ РІШЕННЯ СУДУ АПЕЛЯЦІЙНОЇ ІНСТАНЦІЇ КОЖНОГО ОКРЕМОГО РЕГІОНУ

Найбільший відсоток осіб, щодо яких за результатами розгляду касаційних скарг змінено судові рішення апеляційних загальних судів, ухвалені ними в апеляційному порядку, спостерігався в судах областей: Тернопільської – 18,8 %, Луганської – 15,6 %, Хмельницької – 13,4 %, Херсонської – 12,9 %; найменший відсоток таких осіб зафіксовано в судах областей: Черкаської – 1,6 %, Одеської – 1,9 %, Кіровоградської – 3,5 %, Київської – 3,8 %. В Апеляційному суді Закарпатської області упродовж 2018 року не було жодного зміненого судового рішення.

Найчастіше підставою для скасування судових рішень у касаційному порядку (відповідно до положень КПК 2012 року) були істотні порушення вимог кримінального процесуального закону. Так, у 2018 році саме через зазначену вище підставу скасовано судові рішення стосовно 892 осіб, або 81,1 % від кількості тих осіб, щодо яких судові рішення скасовано. Через неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність скасовано судові рішення стосовно 85 осіб, або 7,5 %; у зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі засудженого судові рішення скасовано стосовно 57 осіб, або 5,0 %.

За розділами Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК) серед переглянутих у касаційному порядку судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) домінують рішення у справах **про злочини проти власності** (статті 185–198 КК) – стосовно 1,3 тис. осіб, або 37,1 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення. Так, судові рішення у справах цієї категорії скасовано стосовно 392 осіб (30,2 % від кількості переглянутих судових рішень у справах зазначеної категорії), змінено стосовно 153 осіб (11,8 %), судові рішення залишено без змін стосовно 755 осіб (58,1 %).

У справах **про злочини проти життя та здоров'я особи** (статті 115–145 КК) переглянуто судові рішення стосовно 778 осіб, або 22,2 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення; скасовано стосовно 228 осіб (29,3 % від кількості переглянутих судових рішень у справах зазначеної категорії), змінено щодо 82 осіб (10,5 %), судові рішення залишено без змін стосовно 468 осіб (60,2 %).

У справах **про злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту** (статті 276–292 КК) переглянуто судові рішення стосовно 445 осіб, або 12,7 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення; скасовано стосовно 154 осіб (34,6 % від кількості переглянутих судових рішень у справах зазначеної категорії), змінено щодо 18 осіб (4 %), судові рішення залишено без змін стосовно 273 осіб (61,3 %).

У справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших злочинів проти здоров'я населення (статті 305–327 КК) переглянуто судові рішення стосовно 370 осіб, або 10,6 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення; скасовано стосовно 143 осіб (38,6 % від кількості переглянутих судових рішень у справах зазначеної категорії), змінено щодо 24 осіб (6,5 %), судові рішення залишено без змін стосовно 203 осіб (54,9 %).

У справах про злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (статті 364–370 КК), переглянуто судові рішення стосовно 191 особи, або 5,5 % від загальної кількості осіб, щодо яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення; у касаційному порядку скасовано судові рішення стосовно 82 осіб (42,9 % від кількості переглянутих судових рішень у справах зазначеної категорії), змінено щодо 4 осіб (2,1 %), судові рішення залишено без змін стосовно 105 осіб (55 %).

У кримінальних провадженнях (справах) про корупційні злочини, перелік яких зазначено у примітці до статті 45 КК, переглянуто судові рішення стосовно 196 осіб. Судове рішення залишено без зміни щодо 87 осіб, або 44,4 % від кількості осіб, судові рішення стосовно яких у справах зазначеної категорії переглянуто у касаційному порядку. Касаційну скаргу задоволено та судове рішення скасовано щодо 86 осіб (43,9 %), у тому числі із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції стосовно 74 осіб. Змінено судове рішення щодо 23 осіб (11,7 %).

Кількість засуджених за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила майже 2 тис. осіб (кожна друга особа); їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, – 56,7 %; із них 481 особу (кожний сьомий) було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів (13,7 %).

Упродовж 2018 року суддями ККС ВС за наслідками перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) звільнено з-під варті 40 осіб.

У касаційному порядку перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 230 осіб. Судові рішення залишено без зміни стосовно 150 осіб (65,2 %).

У касаційному порядку перевірено вироки у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 27 осіб, **засуджених до довічного позбавлення волі** за умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Стосовно 20 засуджених осіб (74,1 %) вироки залишено без зміни; щодо 4 осіб (14,8 %) вироки змінено з перекваліфікацією дій засудженого та заміною покарання на позбавлення волі на певний строк; стосовно 3 осіб (11,1 %) вироки скасовано.

Протягом 2018 року на розгляді ККС ВС перебувало 135 заяв про перегляд судових рішень за **нововиявленими або виключними обставинами**; за результатами розгляду 118 заяв було повернуто або відмовлено у відкритті кримінального провадження (87,4 % від кількості тих, що перебували на розгляді). Постановлено ухвали про відкриття кримінального провадження за 7 заявами. За результатами перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами 2 заяви залишено без задоволення.

У провадженні ККС ВС також перебувало 926 подань, клопотань **про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого** в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого. Усього розглянуто 925 таких подань, клопотань; із них задоволено 56,8 % від загальної кількості розглянутих.